

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	๓
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 แนวคิดทฤษฎีในการศึกษา	4
2.1.1 โปรแกรมเชิงเส้นในการวางแผนการผลิตเกษตร	5
2.1.2 การตัดสินใจการผลิตเกษตรภายใต้ความเสี่ยง	8
2.1.3 โปรแกรมเชิงเส้นกับแบบจำลองความเสี่ยง MOTAD	11
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
2.2.1 การวางแผนการผลิตเกษตร	17
2.2.2 การวางแผนการผลิตเกษตรภายใต้ความเสี่ยง	20
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	25
3.1 ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล	25
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 สภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจสังคม และการผลิตเกษตร	30
4.1 สภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจสังคม และการผลิตเกษตรของจังหวัดลำปาง	30
4.1.1 สภาพทางกายภาพของจังหวัดลำปาง	30
4.1.2 สภาพการเกษตรของจังหวัดลำปาง	34
4.2 สภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจสังคม และการผลิตเกษตรของอำเภอแม่ทะ	38
4.2.1 สภาพทางกายภาพของอำเภอแม่ทะ	38
4.2.2 โครงสร้างประชากรของอำเภอแม่ทะ	43
4.2.3 การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	44
4.2.4 การผลิตเกษตรของอำเภอแม่ทะ	47
4.2.5 ลักษณะการผลิตพืชบนที่ดอนของอำเภอแม่ทะ	49
4.2.6 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตพืช	53
4.3 โครงสร้าง สภาพทางเศรษฐกิจสังคม และการผลิต ของครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่าง	56
4.3.1 โครงสร้างของครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่าง	56
4.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่าง	59
บทที่ 5 ภาวะความเสี่ยง ผลกระทบและการปรับตัวของเกษตรกร	66
5.1 ความเสี่ยงทางด้านผลผลิต ราคาผลผลิต และรายได้ ในการผลิตพืชบนที่ดอน	66
5.2 ภาวะความเสี่ยง ผลกระทบและการปรับตัวของเกษตรกร	70
5.3 ทักษะคติของเกษตรกรในการผลิตพืชบนที่ดอน	80
บทที่ 6 รายละเอียดแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาและผลการวิเคราะห์	85
6.1 รายละเอียดแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	85
6.2 ผลการวิเคราะห์	97
6.2.1 ผลการวิเคราะห์แผนการผลิตที่เหมาะสม	97
6.2.2 เปรียบเทียบแผนการผลิตที่เหมาะสมกับแผนการผลิตเดิม	112

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 7 สรุปและข้อเสนอแนะ	114
7.1 สรุป	114
7.2 ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก ก แบบสอบถามครัวเรือนเกษตรกร	124
ภาคผนวก ข การทำกิจกรรมการผลิตพืช	136
ประวัติผู้เขียน	141

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงกับ โอกาสที่จะบรรลุเป้าหมาย	15
4.1 พื้นที่และจำนวนประชากรแยกเป็นรายอำเภอของจังหวัดลำปาง ปี 2547	33
4.2 สถานภาพแรงงานของจังหวัดลำปาง ปี 2546-47	34
4.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการปลูกพืช ของจังหวัดลำปางแยกเป็นรายอำเภอ ปี 2549	35
4.4 ข้อมูลการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดลำปาง ปี 2546/47	36
4.5 คำอธิบายสัญลักษณ์แผนที่ดินตามลักษณะและข้อจำกัด อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง	42
4.6 จำนวนครัวเรือนเกษตรกรรายตำบล อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ปี 2549	43
4.7 เนื้อที่ถือครองจำแนกตามการใช้ประโยชน์ที่ดินทำการเกษตร อำเภอแม่ทะ ปี 2546	44
4.8 การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการปลูกพืชของอำเภอแม่ทะ ปี 2549	45
4.9 การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการปลูกพืช ของอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง แยกเป็นรายตำบล ปี 2549	46
4.10 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอแม่ทะ ปี 2546/47 และปี 2549/50	47
4.11 จำนวนครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามชนิดพืชที่ปลูกรายอำเภอของจังหวัดลำปาง ปี 2548	48
4.12 การใช้แรงงานในการผลิตพืชบนที่ดอนจำแนกตามระยะเวลาการทำกิจกรรมการผลิต	51
4.13 ต้นทุนเงินสดและต้นทุนแรงงานจากการผลิตพืช ปีการผลิต 2549	54
4.14 ผลตอบแทนจากการผลิตพืช ปีการผลิต 2549	55
4.15 ปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ปีการผลิต 2545-2549	56
4.16 ร้อยละของครัวเรือนตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	57
4.17 ร้อยละของครัวเรือนตัวอย่างตามประเภทของแรงงานทำเกษตร	58
4.18 ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนตัวอย่าง	58
4.19 รายได้สุทธิครัวเรือนต่อปี	60
4.20 ร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรตามสัดส่วนเงินกู้ต่อเงินลงทุนทั้งหมด	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.21 ร้อยละของครัวเรือนตัวอย่างตามความต้องการกู้ยืมเงินในแต่ละปีและแหล่งเงินกู้	62
4.22 เงินกู้ค้างชำระและจำนวนครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่างที่กู้ยืมเงิน	63
4.23 ร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนแปลงที่ถือครอง (เฉพาะพื้นที่ดอน)	64
4.24 พื้นที่ถือครองของเกษตรกรตัวอย่าง	64
4.25 ร้อยละของแปลงที่ดินบนที่ดอนของครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่างจำแนก ตามลักษณะคุณภาพดิน	65
5.1 ความแปรปรวนทางด้านผลผลิต ปีการผลิต 2545-2549	68
5.2 ความแปรปรวนทางด้านราคาผลผลิต ปีการผลิต 2545-2549	68
5.3 ความแปรปรวนทางด้านรายได้จากการผลิตพืช ปีการผลิต 2545-2549	69
5.4 ส่วนเบี่ยงเบนของรายได้ที่เบี่ยงเบนไปจากรายได้เฉลี่ย ปีการผลิต 2545-2549	70
5.5 ผลกระทบและการแก้ปัญหาหรือลด/หลีกเลี่ยงความเสี่ยงจากปัญหา หรือความเสี่ยงต่างๆ (แยกตามพืช)	71
5.6 ภาวะความเสี่ยง/ปัญหาในการผลิตพืชบนที่ดอน 5 ลำดับแรก ที่เกษตรกรคำนึงถึง	79
5.7 ภาวะความเสี่ยง/ปัญหาในการผลิตเกษตรบนที่ดอน 5 อันดับแรก ที่เกษตรกรเผชิญ	80
5.8 เกณฑ์ในการเลือกพืชที่จะผลิตของเกษตรกร 5 อันดับแรก	81
5.9 ผู้มีส่วนช่วยในการตัดสินใจเลือกพืชที่ผลิตบนที่ดอน	82
5.10 ทักษะคติของเกษตรกรต่อการผลิตพืชบนที่ดอนและฐานะความเป็นอยู่	83
6.1 แผนการผลิตพืชที่เหมาะสมที่ได้จากการวิเคราะห์แบบจำลองความเสี่ยง MOTAD	99
6.2 เปรียบเทียบรายได้ที่คาดว่าจะได้รับจากแผนการผลิตที่เพิ่มขึ้นกับค่ากะประมาณ ส่วนเบี่ยงเบนของรายได้ที่เพิ่มขึ้น	101
6.3 ผลการวิเคราะห์ตามแผนการผลิตที่เหมาะสมของอำเภอแม่ทะ ที่ระดับการหลีกเลี่ยง ความเสี่ยง 0.00	104
6.4 ผลการวิเคราะห์ตามแผนการผลิตที่เหมาะสมของอำเภอแม่ทะ ที่ระดับการหลีกเลี่ยง ความเสี่ยง 0.09	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
6.5 ผลการวิเคราะห์ตามแผนการผลิตที่เหมาะสมของอำเภอแม่ทะ ที่ระดับการหลีกเลี่ยง ความเสี่ยง 0.11	106
6.6 ผลการวิเคราะห์ตามแผนการผลิตที่เหมาะสมของอำเภอแม่ทะ ที่ระดับการหลีกเลี่ยง ความเสี่ยง 0.23	107
6.7 ผลการวิเคราะห์ตามแผนการผลิตที่เหมาะสมของอำเภอแม่ทะ ที่ระดับการหลีกเลี่ยง ความเสี่ยง 0.92	108
6.8 ผลการวิเคราะห์ตามแผนการผลิตที่เหมาะสมของอำเภอแม่ทะ ที่ระดับการหลีกเลี่ยง ความเสี่ยง 1.45	109
6.9 ผลการวิเคราะห์ตามแผนการผลิตที่เหมาะสมของอำเภอแม่ทะ ที่ระดับการหลีกเลี่ยง ความเสี่ยง 1.78	110
6.10 ผลการวิเคราะห์ตามแผนการผลิตที่เหมาะสมของอำเภอแม่ทะ ที่ระดับการหลีกเลี่ยง ความเสี่ยง 2.06	111
6.11 เปรียบเทียบแผนการผลิตที่เหมาะสมกับแผนการผลิตเดิม	113

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
4.1 ที่ตั้งพื้นที่ศึกษาอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง	39
4.2 ลักษณะภูมิประเทศและสภาพพื้นที่ของอำเภอแม่ทะ	40
4.3 แผนที่ตามลักษณะเด่นและข้อจำกัดดินอำเภอแม่ทะ	41
4.4 แผนการผลิตพืชบนที่ดอนของอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง	52
6.1 แบบจำลองความเสี่ยง MOTAD พิจารณาความเสี่ยงทางด้านรายได้	92
6.2 แผนการผลิตพืชที่เหมาะสมที่ได้จากแบบจำลองความเสี่ยง MOTAD	98
6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้จากแผนการผลิต ค่าความเสี่ยง และระดับการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง	100
6.4 แนวทางการผลิตที่มีประสิทธิภาพ (efficient E-V frontier) ของอำเภอแม่ทะ	102
6.5 เปรียบเทียบแผนการผลิตที่เหมาะสมกับแผนการผลิตเดิม	112